

לב אל לב
יחד

המגן של דוד

מערך הדרכה לכיתות גן-ג'

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

ערכת פעילות לחודש הלאום תשפ"ד 2024

קרן קימת לישראל, החטיבה לחינוך ולקהילה

רציונל:

מגן דוד הוא סמל יהודי כבר מאות שנים, אולם מקורותיו ההיסטוריים העתיקים והמעניינים והמשמעותיים הרבות הטמונות בו, אינם מוכרים לרבים. בפעילות נכיר את אחת הפרשנויות למקור הסמל – שמו של דוד המלך. נכיר את הסיפור של דוד, ניצור סמל משלנו באותו סגנון, נבין את כוחם של סמלים בהגנה על עם, ונחבר את העבר עם ההווה והעתיד.

מטרות הפעילות:

- היכרות עם סיפורו של דוד המלך
- חיבור אישי וחוויתי לסמל ולסיפורו
- היכרות בסיסית עם סיפורה של קק"ל
- הבנת תפקיד הסמל ככלי ליצירת אחדות
- חוויה והנאה

גיל: גן - כיתה ג'

מקום: בפנים או בחוץ

זמן: 45 דקות

עזרים:

- מצגת המגן של דוד ואמצעי הקרנה (לא חובה, זו אפשרות נוספת אם מעדיפים להקרין במקום להשתמש בעזרים הפיזיים שבערכה)

- כרטיסיות סיפור והמחשה
- דף המגן שלי (אחד לכל משתתף)
- צבעים, טושים וכלי כתיבה

מהלך הפעילות:

שלב 1: דגל ישראל

ניכנס לכיתה או לגן עם דגל ישראל או נזמין מתנדב לצייר על הלוח מגן דוד/דגל ישראל לכבוד חודש הלאום. **נפתח** – איזה כיף שהגיע יום העצמאות. מה אנחנו חוגגים ביום הזה? איך אנחנו מסמלים את החג? נפנה את תשומת הלב של המודרכים לדגלים, שנהוג לתלות ביום העצמאות. נספר בקצרה וניעזר בתמונות שבכרטיסיות: בשנים שלפני קום המדינה, כשרצו היהודים לבחור להם דגל וסמל, החליטו להתבסס על הטלית, שאיתה מתפללים בבית הכנסת. הטלית לבנה ובשני קצותיה פסי תכלת. הוחלט שהדגל יראה כך, בתוספת מיוחדת במרכז הטלית: מגן דוד. **נשאל** – למה אנחנו צריכים דגל?

נזמין מתנדב שיצייר מגן דוד על הלוח או על פלקט, ונראה לכולם שהסמל מורכב משני משולשים זהים. **נשאל** – למה קוראים לסמל שבאמצע הדגל מגן דוד? מיהו דוד שנתן לסמל את שמו? מה הקשר בין דוד לסמל?

שלב 2: סיפור דוד המלך

ניעזר בכרטיסיות הציורים שבערכה, ונספר על דוד המלך (אפשר לחלק את הכרטיסיות למודרכים ולשחק – כל אחד ירים את הציור או התמונה שלו ויראה אותם לכולם ברגע הנכון בסיפור): **דוד, בנו של ישי, היה ילד ג'יג'י יפה עיניים, אמיץ, סקרן ומוכשר. הוא גר באוהל, יחד עם כל משפחתו, ואהב לשחק, לטייל ולנגן בנבל, שהיה עשוי מענף מכופף שחבלים מתוחים בו מצד לצד. באותם ימים לא היה גן ולא בית ספר, ודוד עבד כדי לעזור להוריו. הוא היה רועה צאן – כל בוקר היה לוקח את הכבשים והעיזים אל המרעה, ובדרך היה מדבר אליהן, מעודד את הגדיים הקטנים והכבשים הזקנות שהלכו לאט יותר, מרגיע את העיזים העצבניות, ואפילו שר ומנגן להן. כדי להגן על עצמו ועל הצאן משודדים ומחיות מסוכנות התאמן דוד בהשלכת אבנים בעזרת קלע – רצועה של עור קשורה בחוטים. הוא הניח במרכז הרצועה אבן קטנה, וכאשר סובב את הקלע בחוזקה, שוגרה האבן בשיא הכוח והמהירות בדיוק אל המטרה. כששמע דוד שלוחמים פלישתים רשעים פלשו לארץ ובראשם ענק מפחיד ושמו גוליית, לא היסס לרגע והכריז – "אני אנצח את הענק ואבריא את הפולשים". לא תאמינו – למרות שהוא היה רק נער קטן, רועה צאן, וגוליית היה ענק מפחיד ומסוכן עם חרב ושריון ומגן, דוד הצליח לקלוע אבן מהקלע הפשוט שלו ישר אל המצח של גוליית, להפיל אותו ולגבור עליו. לא פלא שברבות הימים הוא הפך למלך ישראל, המלך החשוב והמפורסם ביותר שהפך את ירושלים לבירתו, הנהיג את העם ושמר עליו, וניצח בעוד קרבות רבים וחשובים. מספרים שכשדוד היה יוצא לקרב הוא היה לוקח איתו חרב חדה ומגן חזק במיוחד, שבמרכזו כתוב שמו – דוד. נסביר: האותיות בתקופת התנ"ך לא היו האותיות העבריות שאנחנו משתמשים בהן עכשיו. הן נראו אחרת, ונכתבו בכתב עברי קדום. נראה בכרטיסייה כיצד נראה כתב עברי קדום ונדגים: נבחר ילד שבשמו מופיעה האות א', ונבקש ממנו לכתוב את האות על הלוח. נראה איך נראתה האות א' בכתב העברי הקדום.**

נבחר ילד שבשמו מופיעה האות מ' ונראה איך האות נראתה בכתב העברי הקדום.
נשאל: מישהו יכול לנחש איך נראתה האות ד' בכתב עברי קדום?

נראה שהאות ד' נכתבה כמשולש ושבעה דוד היו שני משולשים, שאם נחבר אותם ייצרו מגן דוד. נסביר: למעשה, יכול להיות שדוד רצה לכתוב את שמו על המגן, כפי שאתם כותבים את השמות על המחברות והתיקים והציוד שאתם מביאים לגן ולכיתה. במקום לכתוב את שמו כרגיל הוא יצר סמל, שמורכב משתיים מהאותיות שנמצאות בשם. מין ציור שעשוי משתי אותיות, שיהיה הסימן שלו וייצג אותו. רעיון נחמד, נכון?

שלב 3: המגן שלי

נסביר ונמחיש בעזרת הכרטיסייה: מגן לא חייב להיות "מגן אבירים" שמשתמשים בו במלחמה. זה יכול להיות מישהו או משהו שמגן ושומר עלינו, חייל או שוטר או בן משפחה או אפילו חבר דמיוני יכולים להיות המגן שלנו. מגן יכול גם להיות סמל שמעניקים למישהו כאות כבוד או סמל של משפחה או בית ספר.

נחלק דפים וכלי כתיבה ויצירה ובבקש מכל אחד מהמודרכים לכתוב את שמו בפינת הדף. כעת נזמין כל מודרך להביט באותיות השם ולחשוב איך אפשר לחבר אותן כמו שדוד עשה וליצור מהן סמל, שיהיה הסמל המיוחד שלו. נשאל שאלות מנחות:

- האם חלק מהאותיות בשם שלי מזכירות צורות אהובות או מסמלות דברים שחשובים לי?
- האם אני רוצה למקם את האותיות זו על זו? זו ליד זו? בדרך אחרת?
- האם אני רוצה לשלב משהו נוסף מלבד האותיות בסמל שלי?
- מה הייתי רוצה שיסמל אותי?
- באילו צבעים הייתי רוצה לייצג את עצמי ואת מי שמגן עליי?

נזמין את המודרכים לעצב סמל מאותיות השם שלהם ולצייר אותו על המגן שבדף. נוסיף – אפשר לצייר מסביב למגן עם הסמל עוד דברים או אנשים שמגנים עליי. עם תום הזמן (נקצה לשלב זה כעשר דקות) נפרוש תערוכה בגן או בכיתה ונזמין את המודרכים לספר על המשמעות מאחורי הסמל שיצרו ועל הסיבות לבחירות שבחרו.

שלב 4: סיכום

נחזור ונסתכל יחד על דגל ישראל, שפתחנו איתו את הפעילות ונסכם:
מגן דוד התחיל, **אולי**, כסמל של דוד, שהתנוסס על המגן שהגן עליו במלחמה. דוד איחד יחד את שני המשולשים של האות ד' בשם שלו – אולי כסמל לכך שהעם כולו יכול להתאחד ולהתחבר.
יש עוד מחשבות ורעיונות והרבה סיפורים נוספים שמספרים מאין הגיע הסמל.
אלפי שנים עברו מאז שדוד מלך בירושלים והמגן שלו נעשה למגן של כולנו – הסמל שבמרכז דגל ישראל, סמל שעזר לאחד את העם היהודי ולהקים לו בית במדינת ישראל.

נספר ונראה את התמונות שבכרטיסיות: קרן קימת לישראל הוקמה בזמן שהיהודים היו מפוזרים בכל העולם ועדיין לא הייתה להם מדינה משלהם. כדי לאחד את הכוח של היהודים בכל העולם, לספר להם על הרעיון של הקמת בית מיוחד לעם היהודי בארץ ישראל ולשכנע אותם שאם כל אחד יתרום קצת כולם ביחד יכולים להיות כוח גדול, קרן קימת לישראל עשתה כמה דברים: היא מכרה בולים עם סמל מגן דוד, וחילקה קופות שנקראו קופסאות כחולות, ועל כל אחת מהן הופיע מגן דוד. וכך כל אחד תרם כמה פרוטות, וביחד אספו היהודים כסף, שבעזרתו קנו אדמות ונטעו עצים והקימו יישובים, וכך הכינו את השטח והתנאים להקמה של מדינת ישראל. כיום אנחנו חוגגים ומציינים ביום העצמאות את הקמת המדינה.

לסיכום נשאל – האם מגן דוד שעל הדגל מגן עלינו עד היום? נציע – כן, הוא מאחד אותנו ומשמח אותנו, הוא מזכיר לנו את הסיפורים על הניצחונות וההצלחות של העם שלנו, הוא נותן לנו תקווה ומשהו להתאחד סביבו, הוא מקשט את המדינה בכחול ולבן ומזכיר לנו שכולנו יכולים וצריכים להתאחד, לעזור אחד לשני, כל אחד כפי יכולתו, ושביחד נהיה כוח גדול שיצליח לשמור על המדינה ולטפח אותה ביחד.

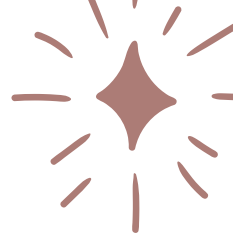
לסיכום נערוך פעילות יצירה לבחירתנו:

- נקפל יחד מגני דוד מנייר ממוחזר באורגנימי ונקשט בעזרתם את הגן או הכיתה – סרקו את הקוד:
- נצייר מגני דוד על קרטונים ממוחזרים של דגני בוקר, נגזור ונצבע. נחלק ריבועים וכל ילד יצבע, יגזור וידביק מגן דוד. ננקב חור בקודקוד העליון ונתלה לקישוט (הזדמנות ללמד קצת גיאומטריה על הדרך)
- נצייר את דוד המלך על פי הציורים של הסיפור
- נכין דגלוני ישראל על שיפודים ונקבל בשיר ובריקוד את אירועי חודש הלאום השונים.

למצגת 'המגן של דוד המלך' ולעזרים נוספים לפעילות – סרקו:

או חפשו בגוגל: "מצגת סיפורו של דוד המלך, אתר חינוך וקהילה של קק"ל"

מחנכות ומחנכים יקרים,

בשבעה באוקטובר 2023 התרחש אירוע מטלטל שזעזע את עולמם של המוני אנשים בכל רחבי העולם, ובעיקר ערער את יסודות עולמנו שלנו, כאן בישראל.

בהמשך נתלשו ישראלים רבים מבתיהם, וישראלים רבים אף יותר חשו כאילו הקרקע נשמטה מתחת רגליהם והם נותרו ללא בסיס איתן לעמוד עליו, תלויים ונדהמים אל מול קריסת תפיסת החיים שלאורה התנהלו עד ליום השחור ההוא.

בתוך האפלה, הזוועה והשכול היו וישנן גם נקודות אור רבות, קטנות וגדולות, וגיבורות וגיבורים רבים שהתגלו ופעלו, חלקם הגדול אזרחיות ואזרחים מן השורה, שנעשו לגיבורים בעל כורחם.

נקודת האור הזוהרת ביותר בתוך הטלטלה וחוסר הוודאות הייתה ההירתמות של הישראלים זה למען זה, כשכל אחד נותן ועוזר כפי יכולתו מתוך אחריות אישית וקשר בל יינתק – בתיאום מופלא ובאופן ספונטני ולא מתוכנן.

בהיותי סא"ל במילואים, ששב לאחרונה לעבודה לאחר כ-70 ימי מילואים בעוטף עזה, כמו רבים מהישראלים, לא יכולתי שלא להתפעל מהאחוה מחממת הלב ששררה בקרב חיילי צה"ל בפרט, ובקרב אזרחי ישראל ככלל: היכולת של הישראלים להישען זה על זה, להירתם למטרה משותפת ולעבור את הימים הקשים יחד.

הצלחנו לשים בצד את המחלוקות, להיתמך איש ברעהו ולעזור זה לזה – חיילי צה"ל ואזרחים, זקנים כצעירים, חזקים כחלשים, מרכז ופריפריה, יהודים ושאינם יהודים, עניים כעשירים – כל אחד כפי יכולתו, וכל אחד משנה. הרעות הזו החזירה אותי אל הרעיונות שעל בסיסם הוקמה קרן קימת לישראל: פרוטה לפרוטה נאספה, והארץ נגאלה, יושבה, יוערה, והופרחה דונם אחר דונם ורגב אחר רגב.

אותן אחווה והירתמות למען מטרה עליונה מהדהדות ומזכירות גם את הנס ההיסטורי שקרה כאן לפני יותר משבעים שנה, כאשר התאחדו כל קצות העם היהודי, התגברו על המחלוקות, הספקות והפערים, והצליחו, ברוך השם, להקים בית לאומי בארץ ישראל.

בערכת הפעילות שלפניכם אתם מוזמנים להכיר את ההיסטוריה של הסמל שבמרכז דגל ישראל – מגן דוד. בפעילויות השונות אנו מזמינים אתכם להכיר את המשמעויות המאחדות והמיוחדות בסמל, להבין יותר לעומק את חשיבות הנתינה והגבורה האזרחית ולגלות את העוצמות הטמונות בכל אחד ואחת מאיתנו.

נקווה להציע כאן הזדמנות לתיקון ולצמיחה מתוך השבר והמשבר – של כל אחת ואחד באופן אישי ושל כולנו יחד כחברה ישראלית שמגדירה ומגלה את עצמה מחדש.

**אסיים בברכת רפואה שלמה לכל הפצועים,
ובתפילה לשלומם של חיילי וחיילות צה"ל
ולחזרתם בשלום ובמהרה הביתה
של כל החטופות והחטופים.**

פעילות פוריייה ומהנה

שר-שלום גריבי

מנהל החטיבה לחינוך ולקהילה של קק"ל

